

ST.

ILAV

16. oktober 1947

59. årgang

Nr. 37-38

Rosenkrans og fanatisme

Ungdomsdagen 1947

Kvinnekongress i Rom

Karl Schilling og beatifikasjonsprosessen

Konsekvent orientering

Redaktørskifte

Nekrologer

Her hjemme

40
øre

F
r
a
m
-
k
r
i
s
t
m
e
n
n
-
f
r
a
m

jødernes konge?» Kristus belærer Romerrikets representant om riker av denne og en annen verden. Pilatus griper leiligheten til å få det vesentlige punkt klarlagt og spør igjen: «Så er du altså likevel konge?» Overraskende kom svaret: «Du har rett, jeg er konge!»

Det var *frimodig* sagt av Kristus. Det var det farligste han kunne ha sagt; for hadde dette sivet ut til mengden, vilde den vel ha lynsjet ham for majestetsbrøde, provokasjon overfor landsherren og keiseren i Rom.

Men han ble ikke tatt alvorlig. Og før noe skjedde fikk han tid til å antyde noe om et Guds rike på jorden, men likevel ikke av denne verden.

Dette utløste ny humor innenfor og utenfor palasset. Flirende hang torturistene en billig rød kappe om skuldrene hans, trykket en tornekrone ned på hodet, stakk en kjepp inn mellom de bundne hendene, og ropte: «Hil deg, jødernes konge.» Med dette skiltet over sitt tornekronedede hode døde Jesus Kristus som en hånet, misforstått konge.

Som konge over livet og døden sto han opp av graven. I kristen kunst har vi sett senere tider la den oppstandne skride kledd i kongelige insignier ut mot livet og lyset. Ja, *konge* var han født av Faderen til å være. Jernbyrden bar han for øynene på menneskene som tvilte. Tronen har han inntatt i himmelen, der riket hans styres fra.

Konge skal han være. Konge over tankene, konge over ordene, konge over handlingene våre. Kongen som alene har rett til oss, til hele vår higen og hyllest. Hvem vil ikke være kongsmann? Stridsmann for Kristus Konge!

Ivar Hansteen Knudsen,
ungdomsprest.

STØRRE FRIMODIGHET FOR KRISTI KONGEDØMME

(Mottoet for ungdomsdagen 1947
i våre fire nordiske land.)

Kristus satt i prætoriet som anklaget og ventet på Pontius Pilatus som skulle komme inn og stille ham viktige spørsmål. Stattholderen gikk med en gang løs på det mest brennende spørsmål: «Er du

VÅRE på søn- og helligdager KIRKER

OSLO

St. Olavs kirke, Akersvegen 1.

Soknepresten, tlf. 41 41 61 (Prestegården, H. H. Biskopen 42 52 87).

Fromesse kl. 7. Stille messe kl. 8.15. LOW MASS kl. 9.45. English Sermon. Høgmesse med preken kl. 11. Aftengudstjeneste kl. 19.

St. Hallvards kirke, Urtegt. 29.

Fransiskanerne, tlf. 68 08 68.

Fromesse kl. 8. Høgmesse kl. 10.30. Aftengudstjeneste kl. 17.

St. Dominikus kirke, Neuberggt. 15.

Dominikanerne, tlf. 44 23 24.

Fromesse kl. 8.15. Høgmesse kl. 10.30. Aftengudstjeneste kl. 18.

Jesu Hjerter kapell, Nyv. 17, Stabekk.

Soknepresten, tlf. 53 77 35.

Fromesse kl. 9.05. Høgmesse kl. 10.45. Aftengudstjeneste kl. 17.45.

Grefsen kapell, Gladsveg 23.

Prestegården, tlf. 37 45 90.

Høgmesse kl. 9.30. Aftengudstjeneste kl. 17.

Vår Frue Villas kapell, Montebello, Smestad.

Prestegården, tlf. 55 81 21.

Høgmesse kl. 9. Aftengudstjeneste kl. 16.30.

ARENDAL:

St. Franciskus kirke, Tyholmen.

Soknepresten, tlf. 2209.

Fromesse kl. 8. Høgmesse kl. 10.45.

BERGEN:

St. Paul kirke, Christiesgt. 16.

Soknepresten, tlf. 15 410.

Fromesse kl. 8. Høgmesse kl. 10.30. Andakt kl. 18.

DRAMMEN:

St. Laurentius kirke, Cappelens gt. 1.

Soknepresten, tlf. 2019.

Fromesse kl. 8.30. Høgmesse kl. 10.30.

FREDRIKSTAD:

St. Birgitta kirke.

Soknepresten, tlf. 1438.

Ottemesse kl. 8.15. Høgmesse kl. 10.30.

HALDEN:

St. Peter kirke, Kr. V.s pl. 1

Soknepresten, tlf. 1168.

Fromesse kl. 8. Høgmesse kl. 10.30.

HAMAR:

St. Torfinn kirke, Torvgt. 113.

Soknepresten, tlf. 1751.

Fromesse kl. 8. Høgmesse kl. 10.30. Aftengudstjeneste kl. 18.

HAUGESUND:

St. Josef kirke, Haraldsgt.

Soknepresten, tlf. 3195.

Fromesse kl. 8.30. Høgmesse kl. 11. Aftengudstjeneste kl. 19.

HØNEFOSS:

St. Theresia kirke, Vesterntangen.

Soknepresten, tlf. 266.

Fromesse kl. 8. Høgmesse kl. 10.30.

KRISTIANSAND S.:

St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3.

Soknepresten, tlf. 4225.

Fromesse kl. 8. Høgmesse kl. 10.30.

PORSGRUNN:

Vor Frue kirke, Sverresgt.

Soknepresten, tlf. 644.

Fromesse kl. 8. Høgmesse kl. 10.30. Aftengudstjeneste kl. 19.

STAVANGER:

St. Svithun kirke, Dronningsgt. 8.

Soknepresten, tlf. 25 534.

Fromesse kl. 8. Høgmesse kl. 10.30.

SYLLING:

St. Hallvard kapell.

Presteboligen, tlf. 9028.

Høgmesse kl. 10.30. Aftengudstjeneste.

TØNSBERG:

St. Olavs kapell.

Soknepresten, tlf. 2238.

Fromesse kl. 8. Høgmesse kl. 10.30.

Liturgisk kalender:

Søndag 19. okt.: 21. søndag etter pinse. Misjonssøndag. Ep. Efes. 6, 10—17. Ev. Mt. 18, 23—35. Mandag: Johannes Cantius, bekj. Tirsdag: Hilarius, abbed. Ursula. Onsdag: Ferialdag. Torsdag: Ferialdag. Fredag: Rafael, erkeengel. Lørdag: Gudsmorens lørdagsmesse. Søndag 26. okt.: 22. s. etter pinse. Feiringen av Kristi Kongefest. Ungdomsdagen. Ep. Kol. 1, 12—20. Ev. Joh. 18, 33—39. Mandag: (Vigilien for apost. Simon og Judas.) Ferialdag. Tirsdag: Apost. Simon og Judas. Onsdag: Ferialdag. Torsdag: Ferialdag. Fredag: (Vigilien for Allehelgensfest.) Ferialdag. Lørdag: Allehelgensfest. Søndag 2. nov.: 23. s. etter pinse. Feiringen av Allehelgensfest. Kollekt for bladet «St. Olav».

KUNNGJØRINGER:

Mariakongregasjonen, Oslo.

Generalforsamlingen er utsatt til november. Nærmere i et senere nr.

St. Halvards menighet, Oslo.

Kirkebidrag for 2. halvår bes innbetalt til soknepresten.

Ungdomsdagen, Oslo, 26. okt.

Kl. 8.15: Dialogmesse med felleskommunion. Preken av H. H. biskopen. Fellesfrokost å kr. 1.—. Besøk på V. F. gravlund.

Kl. 11: Levitthøgmesse m. ungdomspreken.

Kl. 18: Kompletorium i St. Dominikus kirke.

Kl. 19.30: Festmøte i lokalet Akersv. 5. Entré kr. 2.50.

St. Halvardslaget, Oslo.

I slutten av januar 1948 arrangeres basar i foreningslokalet i Urtegt. 29.

Gaver mottas med takk i St. Halvards prestegård.

ST. OLAV

KATOLSK UKEBLAD

REDAKTØR:

Dr. theol. I. Hansteen Knudsen.

REDAKSJON OG EKSPEDISJON:

Akersvegen 5 I. Telefon 42 37 43.

ST. OLAVS EKSP. OG FORLAG:

Kl. 10—15, unntatt onsdag.

Utbetalinger kun tirsd. kl. 13—14.

ABONNEMENTSPRIS: kr. 2,50 pr. kvartal, for utlandet + avisporto.

ABONNEMENT tegnes i ekspedisjonen og på ethvert postkontor.

ANNONSER må være innsendt innen søndag aften.

MANUSKRIPTER må være innsendt innen fredag aften.

Rosenkrans og fanatisme

For noen år siden var undertegnede buden i et selskap oppe i en av våre fjelldaler. Til bords hadde jeg en kvinnelig tannlege. Da hun fikk høre jeg var katolsk prest sa hun: «Ja, hvis jeg hadde satt meg inn i katolisismen så kanskje jeg også hadde forstått dette med rosenkransen og fanatismen og alt det andre.»

Det var hva en norsk akademisk utdannet kvinne forestillet seg om den katolske tro: rosenkrans og fanatisme. Vi kan ryste på hodet av en slik uvitenhet. I virkeligheten er denne oppfatningen en gjenklang av det norske barn lærer på skolen: katolikkene ber til Jomfru Maria; det gjør de ved å ramse opp bønnen som de teller på en rosenkrans; dessuten er de fanatiske; Filip den 2. av Spania var en god katolikk; videre var det katolikkene som sto bak Bartolomæus-nattens massakrer. Dette er katolisismen for norske skolebarn, ja endog for en norsk akademiker. Rosenkrans og fanatisme.

Og dog har vi ikke lov til bare å ryste på hodet over en slik uvitenhet. Når man ser slik på oss så bør vi foreta en samvittighetsransakelse for å bli klar over om det kan være ett eller annet hos oss som forklarer at vi blir sett på som tilbedere av Jomfru Maria og som fanatikere. Er da ikke den katolske kirkes forkynnelse slik at ingen kan være i tvil om at det er Kristus som er sentrum i denne forkynnelse, og at vi ikke tilber, men ærer Jomfru Maria fordi hun er Kristi mor? Og hvorfor blir vi sett på som fanatikere?

La oss se litt på hva den katolske forkynnelse er, og særlig hva den bør være, for at våre landsmenn skal få et riktigere inntrykk av den katolske tro enn det, som vi har sett, ofte er tilfelle.

Den katolske kirke i Norge består av en ganske liten minoritet i det norske folk. Etter reformasjonen begynte den sin virksomhet omtrent samtidig med at de første sektdannelser og frimenigheter så dagens lys i vårt land. Til da hadde den lutherske kirke i 300 år vært det eneste kirkesamfunn i Norge. De nye sekter og frimenigheter kom med en ny forkynnelse og et nytt budskap. De mente de hadde noe bedre og mere å gi det norske folk enn det statskirken ga. Mormonerne var noen av de første som begynte med sin propaganda. Deretter fulgte metodistene, og så baptistene. I dag har vi hele skalaen av sekter ved siden av den norske folkekirke.

I dette blandete kor hører vi også den katolske kirkes røst. Den vil ikke bare bringe en bedre kristendom til det norske folk. Selve den sanne kristendom er det den forkynner. Den regner seg ikke som en sekt ved siden av de andre sekter. Den regner seg ikke engang som en kirke ved siden av folkekirken. Den regner seg som selve Kristi kirke.

All den stund den katolske kirke representerer den sanne kristne tro og gjør krav på å være Kristi ene sanne kirke så sier det seg selv at dens forkynnelse må være slik at den åpenbarer seg som Sannheten. Videre, og kanskje ennå viktigere, er at kravet om å sitte inne med sannheten følges av et annet krav, nemlig kravet om at de katolske kristnes liv må svare til dette krav. Det er her vi må innrømme at vi dessverre ofte kommer

til kort. Og desto større misforholdet er mellom kravet om å sitte inne med sannheten, og de enkelte katolikkers virkeliggjørelse av dette krav, desto mer gir vi inntrykk av å være en liten fanatisk gruppe mennesker som gjør krav på å være sanne kristne, men som i vårt liv ikke er det. Dette kan i virkeligheten være hele den katolske kirkes tragiske stilling i denne verden. Den forkynner sannheten, men det har mer enn én gang i dens historie hendt at den er kommet til kort i denne forkynnelse fordi den sannhet den forkynner ikke blir virkeliggjort i dens troendes liv. Der må alltid i denne ufullkomne verden være et misforhold mellom kirkens guddommelige sendelse, og den måten den varetar denne sendelse på. Der er alltid en spenning mellom kirkens guddommelige vesen, og dens menneskelige framtoning. «Vi bærer denne skatt i lerkar», skrev apostelen Paulus. Den katolske kirkes guddommelige skatt bæres av ufullkomne mennesker. Derfor kan dens forkynnere til sine tider, som f. eks. på slutten av middelalderen, ikke forkynne som de bør. Og derfor kan en Alexander den 6., en Filip den 2. av Spania, Bartolomæusnattens bødler kompromittere kirken slik at den mere framtrer som fanatismens høyborg enn som kjærlighetens rike i denne verden. Hver enkelt av oss er i stand til å kompromittere kirken ved våre synder. Nå derfor de katolske kristne ikke lever som de bør, og når dens forkynnere beveger seg mere i periferien enn i sentrum, da er det at kirken ikke overbeviser om at den sitter inne med Sannheten.

Nå i oktober måned forkynner kirken Rosenkransandakten. Vi skal derfor nå stille oss det spørsmål om Rosenkransen er en slik perifer forkynnelse, eller om den er en sentral kristen forkynnelse.

Sentrum i vår kristne tro er den korsfestede og gjenoppstandne Frelser Jesus Kristus. «Jeg ville ikke vite av noe annet blant dere enn Jesus Kristus, og ham som korsfestet», skriver apostelen Paulus. Alt annet kommer i annen rekke. Nettopp derfor er det at messeofret inntar den plass det inntar i den katolske kirkes liv. Når messeofret frembæres så er det korset på Golgata som står reist midt iblant oss. Troen på ham som døde for oss er sentrum i den katolske tro. Alt annet har verdi i den grad det fører inn til dette sentrale punkt hvorom alt dreier seg. I denne betydning er ikke Rosenkransandakten noe sentralt i kristendommen. Man kan godt være en god kristen uten å kjenne Rosenkransbønnen. De kristne martyrer gikk i døden for sin tro uten å ane noe om denne form for bønn.

Vi må skjelne mellom mål og midler. Bønn er et middel til å bringe oss i samfunn med Gud, som er vårt siste og høyeste mål. Som middel er bønnen absolutt nødvendig i vårt kristenliv. En kristen som ikke ber er atenkkelig. Det er ut fra et slikt synspunkt vi må bedømme Rosenkransens verdi. Den er en bønn.

Den beste og rikeste bønn vi eier er Fader vår. Rosenkransbønnen består av Fader vår. Videre består den av en bønn til Jomfru Maria. Denne bønn til Jomfru Maria består av ord som er blitt uttalt av et sendebud fra himlen. Da engelen Gabriel kom til Nasaret sa han: «Hil deg, full av nåde, velsignet er du blant kvinnene.» Videre

består denne bønn av de ord som Elisabet uttalte under den Hellige Ånds inspirasjon: «Elisabet ble fylt med den Hellige Ånd og ropte med høy røst og sa: Velsignet er du blant kvinner, og velsignet er ditt livs frukt», leser vi i Lukasevangeliet. Endelig består Rosenkransbønnen av noen ord som kirken har føyd til de evangeliske ord: Hellige Maria, Guds mor, be for oss syndere, nå og i vår dødsstund. Kirken er Kristi mystiske legeme, den er den Hellige Ånds brud. Derfor kan vi også se på disse siste ordene som ord der er blitt til under den Hellige Ånds veiledning. Fra først til sist består således Rosenkransbønnen av ord som har en overnaturlig, guddommelig opprinnelse. Fader vår og Engelens hilsen er ikke menneskers men Guds ord. Hva ordene angår kan vi derfor ikke tenke oss en rikere og dypere bønn enn Rosenkransbønnen.

Men Rosenkransen er noe ennå mere enn å be Fader vår og Hil deg Maria. Den er samtidig en sinnets ettertanke av de viktigste begivenheter i Jesu og Jomfru Marias liv. Hver av disse begivenheter tenker vi over i det tidsrom som trenges for å be Fader vår én gang, og Hil deg Maria ti ganger. — Dette er Rosenkransbønnen. Ikke en innholdsløs og mekanisk oppramsing av bøønner, men en sinnets ettertanke mens vi ber Fader vår og Hil deg Maria.

Rosenkransen er altså ikke noen sentral kristen trosannhet, men en sentral kristen bønn. Det er som bønn den må vurderes, og som bønn er den et guddommelig middel som fører inn til det sentrale. Den lærer oss å be med guddommelige ord og å tenke over guddommelige sannheter.

Vi nevnte tidligere at alt har verdi bare i den grad det fører inn til det sentrale punkt hvorom alt dreier seg: Kristus, den korsfestede. Om Rosenkransbønnen kan vi si at den har Kristus som sitt sentrum. Den er en bønn sammen med henne som sto under Jesu kors, hans hellige mor. Og dens mål er ved bønn og ettertanke å gjøre vår tro på Kristus mere levende.

Som alt hellig kan også Rosenkransbønnen misforstås og misbrukes. Den er et middel, ikke et mål. Som middel er den noe sekundært. Det er bare målet som er det sentrale og primære. Der gis andre bøønner enn Rosenkransen, og der gis andre midler som fører til Kristus. Man kan godt være kristen uten å be Rosenkransen. Vanskeligere er det å være katolsk kristen uten å be Rosenkransen. Men det er lett å være katolsk kristen og be Rosenkransen på en forkjert måte. Den kan bes bare som oppramsing. Da er det bedre å la være. Den kan også bli bedt når den helst ikke bør bes, f. eks. under messen. Under messen bør man be messens bøønner og tenke over hva som foregår under den, og ikke be Rosenkransen og tenke over Rosenkransens mysterier. Det å være katolsk kristen skal ikke være ensbetydende med bare å be Rosenkransandakten. Det gjelder at alle disse rikdommer kommer til uttrykk i vårt liv. Og først og fremst gjelder det at Kristus kommer til uttrykk i vårt liv. Uten ham er alt annet uten verdi. I samme grad kirkens forkynnelse derfor er Kristusforkynnelse — og dens forkynnelse er det — og de katolske kristnes liv er vitnesbyrd om Kristus, i samme grad åpenbarer kirken seg som sannheten.

Denne sannhet som kirken forkynner er ikke et menneskelig produkt. Den er ikke noe kirken har frembrakt. Sannheten er en gave fra Gud. Den er Jesu Kristi gave

Ungdomsdagen - Kristi Kongefest 1947

Opprop til katolsk ungdom!

Kristi Kongefest, som i år faller på søndag 26. oktober, skal ifølge Norsk Katolsk Ungdomsforbunds lover feires som en særlig ungdomsdag. På denne dagen skal katolsk ungdom rette sine tanker mot det ansvar de har overfor hverandre og overfor en verden som i så stor grad står uforstående overfor vår hellige tro. På denne dagen skal de i fellesskap søke styrke til å utføre de plikter de påtok seg da de i fermingens sakrament ble viglet til stridsmenn i Kristi hær.

I år har vi mottatt et forslag fra Sveriges Katolska Ungdomsforbund om at vi sammen med ungdommen i Danmark, Finland og Sverige, som også feirer Kristi Kongefest som en spesiell ungdomsdag, i den skandinaviske-katolske fellesskapstanke skal oppofre den hellige Kommunion den dagen for «Større frimodighet for Kristi Kongedømme». Vi mener dette er av stor viktighet og oppfordrer derfor alle unge katolikker til å ta del i intensjonen.

Når det gjelder feiringen av ungdomsdagen, overlates det til hver enkelt menighet å sørge for at den blir feiret på en verdig måte. Gjør Kristi Kongefest til en manifestasjon som gir styrke til dem som allerede setter all sin kraft inn i arbeidet for Kirkens sak! Gjør den slik at den hjelper til å vekke dem som sover i virksomhetens dvale til erkjennelse av deres ansvar og plikter!

Det er vår tro og vårt håp at vi da skal komme nærmere oppfyllingen av det løftet som står i ritualet for opptakingen i katolske ungdomslag: at vi skal bli «verdige og dyktige medarbeidere i den katolske aksjon til fornying av samfunnet i Jesu Kristi ånd».

Med katolsk hilsen

Styret i Norsk Katolsk Ungdomsforbund

*Torfinn Juell
formann.*

til menneskene. Derfor er sannheten ikke noe vi har rett til å hovmode oss over å eie, for den er en nådegave vi har fått. Derfor bør alt som smaker av selvrettferdig fanatisme og sneversyn være fjernt fra oss. Her kommer vi tilbake til det vi nevnte tidligere, nemlig at de katolske kristnes liv må være en levende illustrasjon til kirkens krav på å forkynne sannheten. Så stort er vårt ansvar. Det hjelper ikke hvor mange rosenkranser vi ber. Det kommer an på hvordan vi ber. Først og fremst kommer det an på at vi lever Rosenkransens mysterier. Og sentrum i Rosenkransens mysterier er Kristus. Dess mer vårt liv blir preget av ham, dess mer tør vi håpe at den lille katolske minoritet i Norge vokser til en stadig større flokk som i ord og gjerning vitner om Sannheten. Dette er ikke fanatisme. Det er den katolske ydmykhet, som vet at sannheten er ikke noe vi skylder oss selv, men en gave vi har fått. Derfor vil vi ikke påtvinge andre vår sannhet. Men vi vil at stadig flere sammen med oss skal ta imot Kristi sannhet, slik han forkynner den gjennom sin Kirke på jord.

Finn Thorn. O.P.

Kvinnekongressen i Rom

Av Elisabeth Sinding

representant for N.K.K.F.

Den 11. internasjonale kongress av katolske kvinneforbund fant sted i dagene 11.—16. september i Rom.

En verdenskrig og en revolusjon var gått hen over byen siden sist, og den virket litt trettet og litt skidnere; fascismens emaljerte overflate var sprukket, de prangende uniformene forsvunnet av gatebildet, og Palazzo Venezia stod der som et tomt skall. Men Rom lå der uforanderlig tross alt i sin evige skjønnhet, med sine hvite marmorsøyler, sine okkergule barokkfasader og sine sorte pinjer mot den sterkt blå himlen. Peterskirkenes kuppel svevet usannsynlig og overjordisk i den disige morgenluften, og kirkeklokkene fra de utallige kirkene ringet morgen og kveld.

Alt for den egentlige kongressen begynte, hadde vi allerede hatt dens høydepunkt, audiensen hos Vår hellige Far. Ungdomskongressen, som dagen i forveien var blitt avsluttet med et betagende møte i Colosseum, møtte opp sammen med oss, og det var et vakkert syn å se strømmen av hvitklædte unge piker med lange hvite slør og de sortklædte, tilslørte kvinner gli oppover Vatikanets brede trapper mellom schweizergårdens maleriske middealderuniformer. For de unge pikene var også nasjonaldrakter tillatt, og jeg husker særlig fire unge greske piker i hvite broderte ulldrakter utsydd med tunge gullmynter over hele livet, og den indiske representant i himmelblå sari med gullstjerner. Ellers festet én seg ved de spanske og sydamerikanske damer i fotside sorte kjoler med praktfulle mantiljer over de høye hårkammene. Og så bruste det plutselig som en storm gjennom den tettpakkede audienssalen, og Paven ble båret inn gjennom en orkan av «Evviva»-rop og vifting. Hans tale, som ble holdt på fransk, men med den vakre, tydelige italienske intonasjonen, sto i forrige nr. av «St. Olav». Den anslø grunnakkorden for alle de følgende dagers arbeid, og til slutt mottok vi den apostoliske velsignelse som et innvielses tegn for oss selv og for våre organisasjoner.

Møtene fant sted i Angelicum, dominikanernes kollegium, som ligger høyt og dominerende bak Quirinalet, like over Trajans torvhaller, og begynte med messe ved Kardinal Pizzardo, vårt forbunds beskytter. Så fulgte de vanlige åpnings- og velkomsttaler, ved vår president Mme Steenberghe-Engheringh, ved den italienske visepresident Dr. Rimoldi, og Ungdomskongressens president, Mlle De Hemptinne, og deretter navneoppropet av nasjonene. Det var, som en kunne vente, et rikt fremmøte fra Amerika, Belgia og Sveits, en liten delegasjon fra de øvrige europeiske land, og ingen fra Polen, Jugoslavia, Slovakia — der er jernteppet falt? — forhåpentlig ikke for bestandig.

Og så begynte arbeidsdagene i den glødende sommerheten, fra 9 om morgenen til 7— $\frac{1}{2}$ 8 om aftenen med et par timers lunsjpause i midten. Det var så mange år som skulle tas igjen, så mange erfaringer å drøfte. Rapportene ble ofte uforholdsmessig lange og diskusjonene tilsvarende korte. Alle foredrag var interessante og de fleste glimrende fremført; men jeg må likevel fremheve den sveitsiske professor Dr. Dupraz's rapport om «kvinnens rolle i etterkrigstiden.» Mlle. Dupraz hadde samarbeidet innlegg og uttalelser fra alle de tilsluttede nasjoner til et klart og eksakt hele, — i og for seg et kolossalt arbeide. Men det som

likevel gjorde mest inntrykk var den første og siste del av hennes foredrag, som handlet om «la maternité spirituelle», kvinnens moderlighet og tjenende kjærlighet i alle livets relasjoner, den ugifte kvinnes, ordenssøsterens, vitenskapskvinnens, — en enestående vakker og overbevisende fremstilling som burde vært hørt av alle hvis innstilling på dette punkt er preget av materialismens uvirkelighet og falske kjønnsromantikk.

Et åndfullt og glimrende foredrag holt også Père Carré, O. P., Direktør for «Revue des Jeunes» i Paris, om kvinnens deltagelse i det internasjonale liv og fredsarbeidet. Også han advarte kvinnene mot å la hjertelaget i for høy grad ta ledelsen fra tankevirksomheten, og ikke av naturlig medfølelse og spontan generositet la seg drive for langt på kompromissenes bane, men også prøve å «faire monter la grace jusqu' à l'intelligence».

Et lettere innslag i det vektige programmet var en mottagelse hos den italienske Katolske Aksjons damer. Vi misunnte dem riktig deres nyinnredede, rummelige lokaler, med bibliotek, kinosal og selskapsværelser. Ved tebordet fikk vi en kjærkommen anledning til å snakke sammen, — på møtene gikk jo alting så forferdelig slag i slag. Til slutt fikk vi se en film fra den Katolske Aksjons sosiale arbeid i Brazil, barnekrybber, profylaktisk barnepleie, hjem for ungdom, og utdannelseskurser.

Så fulgte de siste travle arbeidsdager med valg, med resolusjoner og henstillinger. Et punkt som stadig var kommet frem under diskusjonene, var den store mangel på prester som landene lider under, og vi ble oppfordret til å be og arbeide for flere prestekall. En henstilling til statsmaktene om å påskynde arbeidet for og frigivelsen av alle politiske fanger og «displaced persons» ble vedtatt med stor varme. Den siste messe med felleskommunion var blitt lest om morgenen av vår direktør Mgr. Dr. Ramselaar i S. Maria Sopra Minerva, den eldgamle kirken like ved Pantheon, hvor Sankta Katharina av Siena hviler, vårt forbunds beskytterinne. Og så til slutt da Angelusklokkene begynte å ringe, gikk vi for siste gang over i den lille barokkirken som ligger i flukt med Angelicum, og mottok den sakramentale velsignelse.

Og siden stod vi lenge på de høye, bredt svungne marmortrappene som førte ned mot gatestøyen og myldret, så for siste gang farvel til mange gode, nye venner og bekjente, og var enige om at en kongress først burde begynne når den sluttet.

Max Planck død.

Den verdensberømte tyske fysiker Max Planck er død, 89 år gammel. Han var særlig kjent for sin såkalte kvanteteori som avløste Newtons fysiske årsakslover. Plancks innsats danner grunnlaget for hele den moderne atomforskning. Han var en overbevist katolsk kristen. Et av hans mest fremragende verker er boken «Physische Welterkenntnis», som foruten å være streng vitenskapelig også gjør det mulig for menigmann å få skue inn i de energienes indre lover som menneskeforstanden har evnet å oppdage.

Guds tjener Karl Schilling og den kirkelige beatifikasjonsprosess

Av pastor dr. Ivar Hansteen Knudsen

Helgenene er blomster som er spiret frem i Kristi fotspor, blomster av kjærlighet, godhet, sjelsstyrke, offervilje og renhet. Etter betraktningen av Jesu lære og Jesu liv i den Hellige Skrift, hvor vi har selve helligheten og fullkommenheten for øye, finnes det ingen herligere og nyttigere betraktning enn de helliges liv og levnet, da dette liv jo intet annet er enn en gjenspeiling av Jesu eget liv. De hellige har ved sitt eksempel vist at Evangeliets opphøyede grunnsetninger, belæringer og formaninger kan virkeliggjøres i oss svake mennesker og omsettes i det daglige liv.

I alle livets forhold og alle livets omskiftelser har de hatt dette ene mål for øye: å helliggjøre seg, å innprege i seg Guds Sønns bilde, å gjenspeile i seg Kristi fullkommenhet. Derfor finnes det ingen mektigere tilskynding til etterligning av vår guddommelige Mester enn betraktningen av de helliges liv.

Hos de hellige er det ofte mange ting som vi ikke kan etterligne, men hos dem alle er det iallfall én ting som alltid fortjener vår etterligning — det er den klare erkjennelse av vårt evige mål og den heltemodige måte som de under kamp og lidelse, under arbeid og møyne har gått frempå mot det evige mål.

De herlige blomster som har utfoldet seg i all sin prakt hos de hellige, ligger også som spirer i vår sjel, hos enhver av oss. Og just ved betraktningen av de helliges liv blir vi tilskyndet til å la disse spirer utvikle seg i oss, så de kommer fram i lyset og gir oss større likhet med vårt guddommelige forbilde, Jesus Kristus. (Av H.H. biskop Mangers forord til «Det liturgiske års helgener», Oslo 1934.)

Pater Karl Schilling er ikke en kanonisert helgen. Men han strebet etter den helligheten som ovenfor er tegnet. Her ligger hele ånden i helgenbegrepet, — kimen til og fundamentet for enhver helgenkåring. Skal vi gå igjennom det formelle i beatifikasjonsprosessen som dennegang gjelder vår landsmann, da må vi huske at det er Kristi herliggjøring Kirken har for øye og derfor må gå så høytidelig til verks.

I «St. Olav» av 18. sept. d. å. ble leserne kjent med dekretet Rituskongregasjonen i Rom har sendt ut. Det meddelte at pater Schilling var funnet verdig å kalles «Servus Dei», Guds tjener, og at alt lå til rette for at beatifikasjonsprosessen kunne innledes.

Barnabiterklosteret i Mouscron.

Hva innebærer dette? Hva er premissene for og gangen i en sådan beatifikasjonsprosess?

Servus Dei, Guds tjener.

Det er i kurialspråket benevnelsen for den som en beatifikasjonsprosess er innledet for. Den avløses av titelen «venerabilis», ærverdig, ved et nytt dekret om «Guds tjeners» heroiske dyder. Ingen av disse to kirkeretslige begreper berettiger eller tillater noen som helst form for offentlig vyrdnad overfor den person de gjelder. Dette må holdes klart for øye. Først når vedkommende er erklært «*beatus*», salig, kan de troende påkalle ham eller henne som delaktig i Kristi herliggjøring. «*Sanctus*», hellig, er høyeste grad og det vi egentlig og i alminnelighet mener med en helgen.

Premissene for en beatifikasjonsprosess.

Som sagt kan ingen offentlig æres som salig før Kirken har uttalt seg om vedkommendes hellighet. Tidligere var de formelle sider ikke så nøye avgrenset som nå, ja, lavere kirkelige instanser som provinsial- og nasjonalsynoder kunne i sin tid tilkjenne heroiske vitner for Kristus verdigheten som både salig og hellig.

I dag er reglene for en beatifikasjonsprosess stadfestet i den kirkelige lovbok *Codex Iuris Canonici*. Den alminnelige vei i prosessen er at en «ansøker» påviser overfor rituskongregasjonen at ingen offentlig vyrdnad hittil har funnet sted, men at grunner og ønsker foreligger for å be at man i framtiden kan få Kirkens samtykke til å ære «Guds tjener» N. N. som «salig». Ansøkeren kan være biskopen på det stedet «Guds tjener» virket eller levet, men kan også overlates til en annen enkeltperson, broderskap, ordenskapitel eller ordenssamfunn.

Han som representerer saken ved de kirkelige myndigheter i Rom, kalles «postulator», saksøker. Det må være en geitslig, og han må ha sitt faste oppholdssted i Rom så lenge prosessen varer. Postulator anmoder Paven om å få utpekt en kardinal som «relator», sakens referent. Av andre som opptrer i saken spiller «promotor fidei» den viktigste rolle. Hans oppgave er å forsvare alt som kan fremme troen. For øvrig består kommisjonen av kirkelige advokater, prokuratorer og en notar.

Bevisførselen er ualminnelig streng. Så lenge saken enda hviler hos den biskoppelige øvrighet omfatter den følgende punkter: 1. Vedkommende «Guds tjener» må ikke ha skrevet noe som strider mot Kirkens tro- og sedelære. Etterlatte skrifter, både trykte og utrykte, må derfor samles. 2. Biskopen eller hans stedfortreder fører en såkalt informasjonsprosess over vedkommendes ry for hellighet. Dette ry må

ha et visst omfang, og ut-sagn om dyder og undergjær-ninger må foreligge innen 30 år etter «Guds tjeners» død forat øyenvitner kan være for hånden. 3. Der må ikke foreligge noe som kan være til hinder for en heldig ut-gang på prosessen, f. eks. *twilsomme* momenter. 4. Bi-skopen må kunne fastslå at ingen offentlig vyrdnad fore-ligger .

Først etter dette forarbei-det er veien åpen til den apo-stoliske prosess, dvs. ved den Hellige Stol. Rituskongrega-sjonen oppnevner to teologer som skal gjennomgå og god-kjenne innholdet av samtlige skriftstykker. Sakkyndige må avgi erklæring om at den tidligere informasjonsprosess er gått gyldig for seg og få bekreftet ryet for hellighet.

Er utfallet gunstig, undertegner Paven dekretet «Introductio causae», som går ut på at ingenting er i veien for at beatifikasjonsprosessen kan innledes.

Hit er saken nå kommet for Guds tjener Pater Schilling, eller nøyaktigere, hit var den kommet da Prefekten for Rituskongregasjonen, kardinal Salotti, den 22. nov. i fjor undertegnet dekretet til offentlig publikasjon.

Gangen i en beatifikasjonsprosess.

Etter dette tar den egentlige «apostoliske prosess» til innenfor rammen av en beatifikasjonsprosess. Pa-ven delegerer 5 dommere; «troens fremmer» utnevner to medhjerpere som utarbeider spørsmålene. Ryet om hellighet og om undergjørende kraft hos «Guds tjener» må stadfestes på nytt. Her fordres minst 8 vitner hvorav 2 offisielle. Etterpå går man gjennom påstandene om hellige dyder og underne én for én. Før dette avsluttes må graven åpnes og det av-sjelede legeme identifiseres. Etter at alle prosess-aktene er ferdig i Rom forelegger den refererende kardinal i saken spørsmålet om prosessens gyldighet for en utvidet kommisjon, der bl. a. flere kardinaler har sete. Deres dom trenger Pavens godkjennelse, og et nytt dekret «*Dekretet om prosessens gyldig-het*» sendes ut.

Så innledes neste skritt: *vurderingen av graden i de påståtte heroiske dyder hos «Guds tjener»*. Dommen blir prøvet for tre instanser: ved to forberedende kongregasjonsmøter og ved et plenums møte i rituskongregasjonen under Pavens forsete. Her blir titelen «ærverdig» tildelt og berettiget.

Ingen beatifikasjon- eller salighetserklæring kan finne sted før der også er påvist underne skjedd på forbunn til «Guds tjener». Der fordres fra to til fire bevislige underne alt ettersom betingelsene fore-ligger. I særlige tilfeller kan Paven innrømme dispen-sasjon. I alle fall kreves også tre kongregasjons-

Pater Schillings grav i kirken.

møter før «dekretet om påviste underne» går til Paven med søknaden om man «trygt kan gå til salighets-erklæring». Paven godkjenner skrittet først etterat kardinalene og de sakkyndige har besvart samme spørsmålet bekreftende. Dekretet om salighetser-klæring avslutter hele prosessen.

Hvor lang tid en beatifikasjonsprosess kan ta, av-henger som en man vil forstå av mange faktorer. Hvor lang tid den vil ta i foreliggende tilfelle, er ingen gitt å si. Men la oss håpe og be at vår fromme avdøde landsmann, pater Karl Schilling, av barnabit-ternes orden, må oppnå denne Kirkens høyeste hyl-lest til ham som et av de evig levende lemmer på Kristi mystiske legem . Og Norge, hans fedreland, trenger til hans forbilde som kristen personlighet, og om Gud vil det, til hans forbønn.

REDAKTØRSKIFTET

Fra og med dette nummer tiltrer den nye redaktor. En varm takk til forgjengeren, fru Eva Dithmer-Vanberg, skal være hans første ord fra redaktorstolen.

I femten år har fru Dithmer-Vanberg viet sitt talent og rike krefter til vårt hedersvundne blad, og siden Mgr. Irgens død har hennes navn stått å lese som ansvars-havende redaktor. Det omfatter et titall av årganger som taler for seg selv om hvilket arbeid hun har nedlagt og hvilken innsats hun har gjort for katolsk presse i Kirkens tjeneste. På mange måter har det vært en brytnings-periode, og med krigens vanskelige kår har der vært stilt de største fordringer til redaksjonelt klokskap. Det har hun mestret.

Når fru Dithmer-Vanberg nå trekker seg tilbake fra redaktorstillingen, kan hun gjøre det med forvissningen om at hennes strev har satt merker etter seg og at hennes navn vil gå ned i «St. Olav»s anna'er med heder og takk i sitt følge.
Redaktoren.

Studielederkurs på Gvarv i Telemark

Av Ragnhild Nylund

Fru Ragnhild Nylund, som har skrevet nedenstående artikkel, er stifter og formann av Hegdehaugens husmorlag. Hun deltok i studiekurset på Gvarv som en av de tre delegerte fra Norges Husmorforbund. Kurset var organisert av Kirke- og undervisningsdepartementet. Fru Nylund ledet studieringen som hadde «Kvinnereisinga» som tema, og var dessuten kursets pressemelder.

Staten hadde i år bevilget 20 000 kr. til Samnevnda for studiearbeid og folkeopplysning. Dette var fordelt på 4 kurs og på Sagavoll Ungdomsskule ble så det siste holdt med 60 deltakere. Hensikten var å utdanne landet rundt en elite av studiledere som kunne gå fullt inn for dette arbeid, især blant ungdom. Kurset skapte forbrødring med hverandre — ga inspirasjon, og lærte å finne nye veier og ideer. I studieringen kan en samle kunnskaper på langt sikt og intet tema ligger utenfor ens rekkevidde.

Deltagerne var fra mange kanter og fra forskjellige organisasjoner: Arb. opplysningsforb. — Jernbaneforb. — Lærersambandet — Yrkes- og Bondekvinne — Norges Ungdomslag — Norges Husmorforbund, men det var særlig mange skole- og bibliotekfolk. Leder var lærer Arnt Midtbø, og på utrolig kort tid sveiset han alle sammen til et kameratskap som vil vare lenge. Hertil bidro for en stor del også samsangen. Våre mange vakre norske sanger klang ved begynnelsen av hver forelesning. (Vi synger for lite i våre foreninger, vi kunne også ha en sangbok med norske sanger av de mange kjente diktere Vinje — Sivle — Vasbotten for bare å nevne et par.)

Studieringteknikk var hovedfag — forelesningene over de forskjellige emner kunne sjølsagt ikke gi et uttømmende kjennskap til temaet, det var ment å gi en rettleiding og så kunne man senere ta det opp til nærmere studering.

Følgende foredrag ble holdt: «Norske etterkrigsproblemer av økonomisk og sosial art», «Kulturproblemer i dag», «Ungdomspsykologi», «Norsk kunst», «Arne Garborg», «Biblioteker og Bibliotekstell», «Studiearb. og teknikk».

Fra forelesningssalen hadde en det herligste utsyn mot fjeld og skog, og øyet kunne hvile over disse blåner — ingen gråmalt vegg stengte her.

Drøftinga etter foredragene viste hvor intenst man fulgte med, det var en fest både å delta i og følge diskusjonen, og ordstyrerne lot til å ha god øving, der ble ikke noe utenomsmakk før klubba sang i bordet. Og så var det språket. Siden Lars Eskelands dager har jeg ikke hørt foredrag så klangfullt, ja bent frem vakkert. De forelesninger som ble holdt på nynorsk grep en også på grunn av det.

For meg personlig ble turen til Heddal og Nes kirke en gripende høytidelighet. Jeg hadde ikke vært der før, og dette gløtt inn i Norges mellomalder var uhyre interessant, og det er bare trist at disse gamle katolske kirker ikke betjenes av katolske geistlige, men forklaringen de ga om dem var helt korrekt.

Vi kom med buss, men for ens indre blikk toget folket mot Heddal Stavkirke — Maria-kyrkja — til fots. Hvor var tanken levende om alle de ulykkelige spedalske som ikke fikk gå inn i kirken, men allikevel fikk plass i

gangen utenom og gjennom en glugge i veggen bak alteret mottok den hellige kommunion før de segnet om. Altertavlen er fra etter Reformasjonen, men har et bilde av Olav den hellige — til stor forbauselse for datiden. Den ene brudestol finnes ennå der med Ormen Lange-utskjæringer. Utenfor gjerdet ligger ennå gapestokken — heldigvis at den ligger, — nå samles bygdens ungdom og sitter i ivrig prat der om politikk og bygdemoro, — glemte er stenens forferdelige historie.

Bildet av Heddal Stavkirke med de 3 vakre tårn satte seg så fast hos meg, at jeg ofte må gjenkalle erindringer om den. For folket der omkring må den være et udødelig rop om hvordan religionen hører hjemme her i landet vårt.

Gledelig er det at den stygge bordkledningen som er satt opp innvendig skal fjernes, for under den er dekorasjonen godt bevart, noe er fjernet så vidt at vi fikk se litt av fargene.

Nes kirke er en stenkirke også fra 1150. Her er restaureringen ferdig, og de skjønne tak- og veggmalerier står etter at kalkingen er vasket bort klare og skjønne både i farger og tegning. Hele det lille kor var ekte mellomalder, endog lysestakene var fra mellomalderen. Der var ikke innlagt lys. De to tykke lys på alteret var den eneste lyskilde sammen med et lite vindu. Altertavlen her stammet også fra tiden etter Reformasjonen og hadde i et felt et Mariabilde. På den ene vegg er korsfestelsen malt, og over alteret Maria — som nådens formidler.

Dette gløtt inn i Norges katolske tid tydet ikke på noe særlig mørke i mellomalderen. En bygg- og malerkunst som er bevart tross århundrers vandalisme fikk meg til å spørre om den lære som krevde at dette skjønne og gripende kunstverk om Kristi liv skulle dekkes med kalk, kunne bringe noe b e d r e, kunne eie sannheten? S p ø r s m å l e t v a k t e i h v e r t f a l l e t t e r t a n k e.

Deltagerne var delt i 6 studieringer og alt fra første kveld var vi i arbeid i skolens forskjellige leserom. Lærer Midtbø utnevnte selv leder og viseleder, og blandet elevene fra de forskjellige organisasjoner, og temaer som gjenreisinga økonomisk og industrielt, sosiale tiltak i kommunen, kvinnereisinga m. fl. var under debatt.

Den siste dagen ga hver leder en uttalelse om arbeidet i sin ring, — så konklusjon og drøfting. Mangler og goder ble nøye notert til nytte for et annet høve.

I det hele lærte en meget på kurset. Dagen var fullt opptatt. I den to timers middagspausen måtte en forberede seg til studieringen om kvelden, og etter kveldsmat kom vi sammen i peisestua til kveldssete. En «Telemarkskveld» bød på foredrag om Telemark, hvor denne landsdel ble nøye behandlet, og endog hardingfela låt annerledes her enn i radioen, — slik har i hvert fall aldri jeg oppfattet Fanitullen. At mange av de unge kunne danse leikaring var også et festlig nasjonalt innslag.

Og så dro alle hjem igjen med vilje og godt mot til å ta fatt på arbeidet i studieringene for å hjelpe især ungdommen til den store kunst: å lære. Det er her studieringene blir en moderne grei skole.

Konsekvent orientering

Av sokneprest H. Kielland Bergwitz.

Jeg vet ikke hvor mange av mine trosfeller holder det kristelige dagbladet «Vårt Land». Selv om jeg heller vil anbefale trosfellene å støtte opp om vårt eget «St. Olav» kan jeg ikke annet enn å anbefale at man også følger litt med i det førstnevnte bladet. Det er nemlig et aldeles forfriskende skoleeksempel på hvordan man ikke skal orientere en universelt kristelig interessert lesekreis.

Bladet pretenderer nemlig å ville holde leserne orientert. Og gjør det med luthersk fargede briller. I den siste måned har bladet brakt diverse artikler og oppsett hvor det har streift inn på ting som angår den katolske kirke og dens menn i nåtid og fortid. Først kom en kronikk til forherligelse av «den norske kirkes menn» gjennom århundrene: Hellig Olav, kong Sverre, Hans Nielsen Hauge og biskop Berggrav i skjønn forening, med en særlig lovprisning av folkekongen Sverre som «talte Roma midt imot». Pussig nok forresten. En skulle jo tro at vår tid, som har hatt «baglerbispen» — ikke Nikolas, men Berggrav — midt iblant seg, ville se den parallell som er mellom eventyreren og fredsbyrteren Sverre og Quisling på den ene side og Nikolas og Berggrav på den annen. Ut fra sitt kristne samfunnsyn og sans for kristen rettsorden sto begge de siste usurpatoren imot, selvsagt sterkt preget hver av sin egen tid. Men dog! Det at «Sverre talte Roma midt imot» er et historisk falsum. Sikkert er at han ikke talte imot paven. Derimot er det bare sannsynlig at han forfalsket pavebrev for å renvaske seg i folkets øyne. Flere historikere mener det. Saken er ikke helt klar. Men han var nok katolsk på sitt vis, han også, om kanskje ikke av de beste. Det falt ham neppe inn at det kunne tenkes mere enn ett hellig alminnelig kirkesamfunn her på jorden. Den idé fødtes tre hundre år senere i Wittenberg i Tyskland.

Det neste trekk i «Vårt Land»s orienteringsevne var et stort oppslått intervju med ingen ringere enn diktatoren Tito i Jugoslavia, ved den utsendte medarbeider Øystein Østenstad. Det refereres til åtte amerikanske frikirkemenn som hadde fått innbydelse av Tito personlig til å besøke landet, hvor de så ved selvsyn kunne få overbevise seg om hvor godt alt vedrørende det religiøse liv står til i landet, hvilket de da også pliktskyldigst gjorde. Det fortelles utførlig om deres samtale med religionsfrihetens spesielle store «beskytter», kommunisten og idealisten Tito. Det er ikke ende på framskritt og velstand i landet under det nye regime. Ingen nekter kirke og religion å utfolde seg fritt. Det er til og med ikke noe i veien for at folk kan gå i kirke om søndagen, når da, som det pussig nok står, ikke «kirken eiendom» er tatt i bruk offentlig eller blir anvendt til beboelseshus. Det later nok til at kirkens eiendom ikke var anvendt på noen nyttig måte før. Derfor er det da meget galt av «kirken» å beklage seg. Kjedeligst mener tydelig Tito det er at «kirken blander seg i politikk». En slik forbrytelse kan selvsagt ikke tillates i et «folkestyrt» land som Jugoslavia. Angående «tilfellet Stepinac» (Kroatias fengslede katolske erkebiskop) kunne de åtte frikirkemenn til overflod konstatere at han både levde, fikk mat og til og med hadde sin bibel i behold. Derav framgikk tydelig nok hvor meningsløst den utenlandske katolske forargelse over den behandling denne «politiske forbryter» har fått,

er. Uthevet som særskilt kraftsats i vedkommende artikkel er følgende ord av Tito: «Den som motarbeider det som vi med store vansker prøver å bygge opp, altså denne brorskapen utover de nasjonale og religiøse skiller, vil falle under lovens strengeste straff.»(!)

Vi synes å skimte visse paralleller. Hitlers «folkefelleskap», Quislings statsbærende politiske flokk, de «nøytrale iakttagere» så vel i Moskva som i Berlin og Oslo under krigen. (Tenk på menneskeeterhistorien som Terboven serverte i selveste Stortinget under okkupasjonen.) Vi ser «den politiske rev» Berggrav i Asker, som sikkert også hadde både mat og bibel, mens hans mindre framstående landsmenn og trosfeller hadde «Nacht und Nebel». Vi minnes Hitlers, Gøbbels og Quislings frenetiske trusler mot dem som truet deres arbeid med det nye Babels tårn. Pussig at «Vårt Land» ikke ser det. Eller er det fordi Stepinac er katolikk og fordi de få protestanter i Jugoslavia ennå ikke har merket slavepiskens? Men — kanskje ikke «Vårt Land» er så helt blind likevel? For en dag leste en noe i bladet som stemte lyren ned. Denne gang referertes et engelsk kirkeblad. Der fortaltes om de forferdelige tilstander i samme land — om gudsbespottelse, tyranni og lovløshet. Barna narres bort fra kristentroen. Det er knapt om mat i landet. Man sulter der som så mange andre steder. Barna samles i et lokale. De får spørsmålet: Hvem skal vi tro på, Gud eller Tito. Barna forstår ikke, svarer ikke. Vi skal se hvem som er den mektigste. Og så ber de til Gud om å få mat. Ingen mat kommer. Rommet er like tomt. Ingen bevegelse. Gud hører altså ikke bønner. Han er ikke til. La oss prøve med Tito. Og de ber til Tito. Og se: Inn bæres de herligste matfat! Alt er herlighet og glede. Folk forsvinner rett og slett stadig vekk i folkets eget Jugoslavia, sier bladet. «Vårt Land» synes tydeligvis ikke det er i sin orden. Men selvsagt: kirken må ikke blande seg i politikk. Det gjorde den da heller aldri her hjemme i okkupasjonstiden. Derom har vi nå fått så mange overstrømmende forsikringer at det kan hende at vi snart begynner å tro det. Iallfall enkelte av oss.

Forleden dag forfriskes en igjen av «Vårt Land». Vi får en pen og tolerant artikkel om protestantismen i Argentina. Det er i grunnen godt samarbeid mellom de forskjellige religioner i dette landet, hvor det foruten den katolske kirke, som teller 15 millioner medlemmer, er 50 000 — femti tusen — protestanter fordelt på ikke fler enn 51 forskjellige samfunn, altså litt mindre enn tusen på hvert enkelt. Som nevnt, det er riktig hyggelige religiøse forhold i Argentina. Bare et lite «aber» nevnes: «I den senere tid har imidlertid regjeringen lagt hindringer i veien for protestantisk undervisning ved å forlange tvungen undervisning i katolsk lære i alle offentlige skoler.» En må vel gå ut fra at leseren drar et gisp av forferdelse over denne grenseløse intoleranse, her i et land hvor vi jo har luthersk kristendom og lære som — *tvungent-fag* i alle offentlige skoler. Meningen er vel at vi skal tro at regjeringen i Argentina ikke tillater, som man gjør her, at de få av annen konfesjon blir fritatt for denne religionsundervisningen om så ønskes.

Dagen etter får vi høre om litt mer «Religiøs toleranse i katolsk praksis». Men først tales det i et lite oppsett

Fru Augusta Macody Lund

In memoriam.

om det kristne minimum som iallfall må være «prikkfri hederlighet». Hva er så den katolske religiøse toleranse? Jo, fra «Kristelig Dagblad» i København siteres en betraktning. La oss få den med i sin helhet:

Vi er ekumeniske, så langt sannheten, som vi forstår den, tillater det. Det gjelder også vårt forhold til Romerkirken, skriver *Kristelig Dagblad* i København. Vi glemmer f. eks. ikke det fellesskap som det ble, tvers over alle forskjeller, mellom evangeliske og romerske kristne i Tyskland i Hitler-tiden. Men det kommer tider da vi må si fra. Det gjelder f. eks. den katolske praksis overfor spørsmålet toleranse, f. t. særlig når det gjelder Francos Spania.

Danske Teologer, undertiden ogsaa Ikke-Teologer, sidder interessert, maaske tilmed betaget, og læser f. Eks. den franske Nythomist J. Maritain, den Mand, der efter Frankrigs Befrielse blev sit Lands Gesandt ved Vatikanet. Og vi trænger til at læse den Slags. Mange Fortegninger af katolsk Teologi skal nemlig kraftigt korrigeres. Vi læser, og vi glædes. Der er nemlig saa meget at glædes over. Saa læser vi ogsaa hans smukke Udredninger om Tolerance. Vi noterer, hvorledes han med Bifald anfører de Ord, som i forrige Aarhundrede den engelske Kardinal Manning fremkom med over for Gladstone: Hvis Katolikkerne i Morgen fik Magten i England, vilde ikke en Straf blive foreslaaet, ikke Skyggen af en Tvang kastes over et Menneskes Tro. Vi ønsker, at alle fuldt ut siger Ja til Sandheten, men en aftvunget Tro er et Hykleri, der er forhadet af Gud og Mennesker. Hvis Katolikkerne i Morgen blev den «herskende Race» i det engelske Rige, vilde de ikke bruge deres politiske Magt til at lægge Vanskeligheder i Vejen for vort Folks traditionelt delte religiøse Indstilling. Vi vilde ikke lukke een Kirke, eet College, een Skole. Vore Modstandere vilde have de samme Friheder, som vi nyder som Mindretal.

Dette lyder vakkert og tiltrekkende. Men hvordan er den katolske praksis? F. eks. i Spania i dag? spør bladet.

Gang på gang hører vi om religiøs tvang. Protestantiske kirker blir lukket og anvendt «til annet formål». Eller bare en karakteristisk enkelhet som den at menighetsbladet må trykkes hemmelig og sendes i lukkede konvolutter, da redaktørene ellers kan risikere 12 års tukthus.

Vi husker den illegale presses kår under krigen.

Hva skal en si til slikt? Jo. Vi kan svare med et spørsmål: Når er den spanske regjeringsmakt blitt identisk med «katolikken» og den katolske kirke? La oss ha det klart: Vi katolikker ønsker ikke å bli gjort ansvarlig for mer eller mindre bevisbare politiske misgrep av «katolske» regjeringssjefer i såkalte «katolske» land. Er det sant som det her berettes, hva vi jo også gjerne vil vite litt mer om, da sier vi: Det er ganske forferdelig! Det er imot kirkens lære og imot kirkens ønske, slik Jacques Maritain uttrykker dette så utmerket. Vi kan ikke uten videre være med på det ensrettede rop om død over Franco. Ikke fordi vi liker diktatur eller billigere vold, Men fordi vi sakner helt pålitelige og lidenskapløse meddelelser fra Spania og ikke vet hva det spanske folk selv mener seg best tjent med. Borgerkrigen viste den store motsetning og splittelse. Det står ennå til framtiden å vise hva som blir best for hele folket. Vi katolikker her i Norge er glad for at vi med alle andre borgere kan dele de samfunns-goder som vår kirke hevder som absolutte menneskerettigheter: ytringsfrihet og personlig rettssikkerhet. Overgrep mot dem fordømmer vi, enten de skjer av katolikker, protestanter, nazister eller kommunister. Det iøyenspringende motiv for Francos reisning i Spania var den anarkistiske terror. Mange nordmenn forsto ham den gang. Men hvis det er sant at han selv øver terror nå da tar vi nordmenn like meget avstand fra ham som fra terroristene den gang i Spania og i alle land, enten vi er protestanter eller katolikker. Og er kirkens menn med ham da tar vi avstand også fra dem. Men for å

Et elskelig menneske har avsluttet en ofte tung og vanskelig, men til samme tid ofte lys og lykkelig livsvei. Augusta Lund var et utpreget følelsesmenneske, og det var hennes mottagelige sinn for både det onde og gode i verden som ga henne de store sorger og de store gleder. Som få hadde hun en utviklet sans for det gode, sanne og skjønne i tilværelsen og hun led derfor mer enn andre når hun så dette tilsidesatt, misforstått eller forvrengt og hennes reaksjoner var så heftige at deres årsak tok skade av det. Men på den annen side brakte denne sans henne rike og store gleder som med en gang kunne få henne til å glemme sorger og bekymringer og få henne til å juble av fryd.

Å gå med henne ute i naturen var en opplevelse — hun kunne gjøre en oppmerksom på skjønnhet ved blomster og fugler og belysninger som en ellers ikke hadde heftet seg ved. Men det beste var likevel at hun alltid tok denne naturens skjønnhet som en gave fra Gud og derved satte den i en enn mer strålende belysning for oss andre også. Derved ble et samvær med henne så givende. Det var også hennes følsomhet overfor livets sanne, skjønne og gode verdier som førte henne til Kirken. Hun konverterte i Rom og sa alltid selv at fra det øyeblikk av fikk livet mål og mening. Alle vansker ble fra da av prøvelser hun mottok av Guds hånd og bar i Kristi ånd. Hun syntes aldri hun kunne få takke nok for å ha fått del i Kirkens liv og her sprang også et av de vakreste utslag av hennes følsomme sinn ut i full blomst: hennes evne til å føle takknemlighet ikke alene mot Gud men også mot mennesker. Til det aller siste fulgte denne evne henne og ga hennes dager lys og varme, så sant den alltid er lykkelig som finner noe å takke for. Hennes liv rommet store omskiftelser på nesten alle områder og mange utrygge forhold, men hun bar alt uten å bli bitter — selv ensomhetens byrde i mange år på Svartskog. Hun var lykkelig når hun kunne reise inn til Oslo og glede oss med blomster, grønnsaker eller frukt fra sin hage. Lykkelig var hun når en prest fant veien ut til henne og hun kunne få vise sin takknemlighet i Marta og Marias ånd og glemte var da sykdom og smerte. Hennes kjæreste lesning var naturlig nok helgenenes liv og hun skrev selv vakre og forståelsesfulle helgenbiografier som hun sendte til blad og tidsskrifter — det er jo ikke lang tid siden at vi her i «St. Olav» brakte en av dem.

Hennes siste levetid tilbrakte hun i de kjærlige og opp-

---

dømme klart må vi få påliteligere informasjonen enn vi har fått.

Til slutt: Hvorfor mon denne hesblesende utnyttelse av enhver minste leilighet til å kaste mistenksomhetens onde øyne på den gamle katolske moderkirke? Er det fordi man ikke sitter i glasshus, ja, enn ikke har en eneste glassrute i sitt eget hus? Montro det er tilfellet? Det er enkelte av oss katolske kristne som av dyrekjøpt erfaring kan tale med om den statskirkelige «toleranse» i dette land, særlig i den første selvforherligelsens etterkrigstid. Men — det er en hel annen historie. Det er spørsmål om ikke «Vårt Land»s redaktør burde sette et par bedre briller på seg når han i framtiden vurderer sitt stoff.

H. Kielland Bergwitz.

ofrende St. Elisabethsøstres hjem i Urtegaten — og hun var den første hver morgen i kapellet. Lange stunder av dagen tilbrakte hun i bønn foran Tabernaklet og fredelig og stille gikk hennes livssol ned. Hun følte seg endelig trygt i havn etter en ualminnelig stormfull seilas. Det var d. 17. september hun døde og ble begravd d. 24. på Vår Frelasers Gravlund.

Hennes sokneprest, pater Novatus, O.F.M. holdt minnetalen over henne hvori han tegnet dette vakre og sanne bilde av den avdøde: «Høysinnet og edelt har hun kjempet seg gjennom livets vansker. Med sin følsomme natur led hun under livets mange harde og skarpe kanter, men det var aldri et vondt eller bittert ord i hennes munn. Hun levde stille og ensomt, men i denne stillhet og ensomhet ble hun ikke selvopptatt. Hun åpnet seg for Gud og ble mer og mer følsom for det overnaturlige. Gud ble en alltid nærværende realitet for henne.»

Vi lyser fred over Augusta Lunds minne og over hennes sjel.

E. D.-V.

Fru Christina Smit

Den hollandsk-norske familie Smit har lidd et smertelig tap idet fru Christina Smit 17. september er avgått ved døden i Amsterdam etter lang tids sykkelighet.

Med fru Smit er et høyt dannet, varmhjertet og klokt menneske vandret bort. Hennes liv har i ekte katolsk ånd vært viet eketfelle og barn. En sunn og nøktern stemning hersket i hjemmet hennes, parret med hjertelighet og godt humør. Det var et inderlig tillitsforhold mellom foreldre og barn i den store familien.

Hennes mann, Herman Smit, som avgikk ved døden under krigen, var en velsett og hyppig gjest i St. Pauls menighet i Bergen, hvor familien Smit til dels også hører hjemme. Eldste sønnen er leder av firmaet A. Smit & Zoons norske avdeling her og er representant for 3. generasjon av familien i Norge.

Fru Smit vil bli savnet av sin store familie og av sine venner både i Holland og i Norge, og alle vil bevare henne i kjær erindring.

R. J.

Hec hjemme - -

FREDRIKSTAD —

«Sorgen og gleden, de vandre tilhobe», — sier den gamle salme, og den sannhet har vi fått erfare her i Fredrikstad. Ikke før hadde vi med glede feiret pastor Høghs ti års jubileum, før det sorgens budskap nådde oss, at vi skulle miste vår kjære sokneprest.

Om pastor Høgh ikke før hadde visst hvor avholdt han var i St. Birgitta menighet, måtte han i hvert fall forstå det, da han i søndags under gudstjenesten meddelte oss at han skulle forflyttes til Oslo. Tårer taler et tydelig språk, og ingen av de mange, der gikk til kommunion den morgen la skjul på, hvor dypt meddelelsen hadde bedrøvet dem. Under høymessen holdt soknepresten en gripende preken over de samme ord som ved sin tiltredelse for ti år siden. «Således må alle mennesker betrakte oss som Kristi tjenere og forvaltere av Guds mysterier.» Og pastor Høgh har i disse år vært alles tjener. Aldri har han skånet seg selv, når det gjaldt å trøste de bedrøvede og råde de rådløse. En prest av de sjeldne har han vært for oss her i Fredrikstad, en offerets mann, en Kirkens mann, katolikk i all sin ferd. Det var nesten bittert å måtte synge «Store Gud, vi lover deg», men både gjennom de salmer, pastor hadde valgt, og gjennom avskjedspreken gikk det som en rød tråd, at vi måtte se bort fra prestens person og holde oss til Kristus og Kirken.

Vår menighet har spontant gitt uttrykk for sin dype sorg over å skulle miste sin sjelesørger og venn. Men også utenfor menigheten vil pastor Høgh bli savnet; han har forstått å skape respekt for Kirken og dens arbeid i vide kretser blant ikke-katolikker.

St. Birgitta menighet vil si pastor Høgh takk for alle gode minner og love å huske ham i sine bønnen.

U. V. B.

MOLDE —

Den 29. september var fru kammerherre Helga Dahll 80 år. Dagen ble feiret i hennes vakre hjem på «Nøysomhed» som ligger like utenfor Molde. Blomster og gaver og telegrammer strømmet inn fra nær og fjern, til og med fra utlandet. Mange var det som husket henne på den dag og ville vise fruene sine beste ønsker for dagen og fremtiden.

Søndag den 5. oktober arrangerte menigheten en festlig tilstelning på «St. Carolus sykehus» straks etter høymessen. St. Sunnivas menighet ønsket av hele sitt hjerte å få gjøre vårt avholdte medlem, fru Dahll, den glede å feire hennes store dag sammen med sine trosfeller. Hun svikter oss jo aldri på søndag og fredag når hun kommer til messen. Godt samhold med «oss yngre» er jo noe som vi setter stor pris på. St. Carl Borromeus-søstrene som alltid er menighetens umistelige støttestav, stilte et rom til disposisjon og hadde gjort det så festlig som bare de kan gjøre det. En av søstrene innledet med å spille «Largo» av Händel på orgel. Pater Hallauer holdt en liten velkomsttale både for jubilanten og menigheten, hvorpå der ble lest opp en prolog laget i anledning dagen av et medlem. Et av våre yngste medlemmer overrakte på menighetens vegne jubilanten en blomst med de beste ønsker for fremtiden. Vi koste og hygget oss, — og stor var forbauselsen da den yngste, Liv Ellingsen, slo på koppen, reiste seg og sa: Ja, jeg vil holde en tale for de tjukke og for de smale. Begeistringen var så stor at resten av talen druknet i latter. Hun ga oss etterpå en liten sang. Med sin lille klare, rene stemme sang hun: «Hvor i verden du går». Pater Hallauer holdt så en tale til fru kammerherre Dahll. Jeg skal få lov å gjengi den:

«En 80-årsdag er en sjelden gave en får av Gud som har talt alle våre livsdager. I 80 lange år fikk De den gaven hver dag på nytt. At hver dag var en gave, ser en bedre når en står på livets høyde og overskuer hele den lange livsvei en har vandret. 80 år er et levende minne om den faderlige omsorg med hvilken Gud vokter over hver dag og time som er gått. I 80 år har tiden vevd på det bilde som fremstiller Deres liv. Det var alle slags tråder, svarte og hvite, grå og gylne, som ble knyttet og vevd sammen. Kanskje så det i førstningen litt rart og gåtefullt ut, da det gikk på kryss og tvers i livet. Men siden, da årene var gått, viste det seg at det var en dyktig mester som føyde trådene så kunstferdig sammen, at Deres liv er blitt et vakkert bilde. — Der ligger lys og skygge på et slikt bilde. Jo lenger en er kommet opp i årene desto bedre forstår han at det må være slik. Uten lys og skygge blir et bilde ikke noe fullkomment. Når De nå har fylt 80 år kan De se tilbake på et liv som lys og skygge er harmonisk fordelt på, så det er i dag preget av ro og trygghet og varme.

Det er ikke rart at «harmoni» er et særpreg på Deres liv. De ferdedes nesten i alle verdens land. Det var et liv med en viss uro som ubevisst søkte å finne hvile på et fast sted. Også dette hadde en mening, kanskje den største betydning for Deres liv. På Deres mange reiser verden rundt fant De det faste og trygge sted som De lengtet etter. Av alt det store og vakre De fikk se og oppleve ble ingenting større enn kirken «bygget på fjellet». I den fant De ro og fred. Fra den tid av tok Deres liv en annen kurs. Nå vendte De Deres blikk innad og fikk oppleve, at det er en stor lykke å være levende forenet med Kristus gjennom kirken.

De var takknemlig mot Ham som gjorde Dem rik på alle goder De fant i kirken. Deres takknemlighet var framfor alt: utholdenhet. Som en tro pioner holdt De ut på en ensom utpost, sammen med Deres mann, pavelige kammerherre Dahll, alle de årene De var uten prest og kirke her på Molde. Det var ikke lett å bryte veien for kirken gjennom misforståelser og fordømmer i den tid. Men så rank og slank som De red på Deres hest gjennom «Rosenes by», så rank og frimodig gikk De som katolikk gjennom de vansker som en møtte den gang. Om et spydig ord om kirken enn har klynget seg som en torne til Dem, så De med enda større

beundring og kjærlighet på den rikdom og skjønnhet De hadde funnet i kirkens sakramenter og liturgi.

Deres takknemlighet viste seg ikke mindre i Deres innersse å få se kirken «grunnfestet» i Molde. De skjenket Deres grunn, en del av «Humblehaven» til kirken og gjorde det således mulig, at «katakombetiden» i nær framtid kan bli avsluttet, når prestegård og kirken blir reist på Deres grunn. Deres interesse for kirken vil bli levende og effektiv. Den strøm av nåde og velsignelse som vil flomme ut over alle de som vil finne veien til Kristus i kirken, skylder sin lykke Dem som har lagt grunnen til St. Sunnivas menighet i Molde. — En som legger grunnen til et slikt verk, må være «framtidsmenneske». Det må gi avkall på å få nytte av de frukter som vil modne, når verket er fullført. En som legger grunnsteinen tenker mer på andre enn på seg. Å se andre velsignede, å se andre lykkelige, det blir kronen på Deres gjerning. Den som har bidratt så meget til de andres lykke vil selv bli velsignet med fullkommen lykke.

For at dette vårt ønske må bli oppfylt, har vi nettopp feiret høymessen. Menighetens takknemlighet mot Dem ble en takk mot Gud som ved Dem har gjort vel mot oss. Vår takknemlighet formet seg til en inderlig bønn til Ham som måtte signe Dem med en lys og lykkelig livskveld.»

Etter talen koste vi oss ennå en stund mens en av søstrene underholdt om med musikk. Da vi skiltes, gikk vi rikere hjem med tanken: Utholdenhet er vår styrke, og ansvar for kirken bærer jeg og du.

R. A.

N.K.K.F.s høstsemester

Norges Katolske Kvinneforbund har onsdag 29. ds. en underholdningsaften i Foreningslokalet. Fungerende formann, fru Sinding, forteller om sin reise til kvinnekongressen i Rom, og etterpå blir det italiensk musikk ved Rolf Østbye. Siden serveres der te, og styrets damer lover hjembakte kaker. Italiensk keramikk utlodes. For øvrig henviser vi til annonsen i dagens nummer.

I november holder vi et par studiemøter i Klublokalet om vår stilling til den moderne litteratur, fenomenet «julelitteratur», og beslektede emner. Vekslede foredragsholdere og medlemmer, ingen behøver å tegne seg på forhånd, men kan komme på ett, flere eller alle møter, etter som de har tid og lyst. Det blir en forholdsvis kort innledning og fri diskusjon. Møtene vil bli nærmere bekjentgjort.

N.K.K.F. vil gjerne slå til lyd for Europa-hjelpen, og da sær-

lig med henblikk på våre trengende trossfeller i de hårdest rammede land. Vår kasserer, frk. Kjellerød-Hanssen, adr. Thor Olsens gt. 4, har en rekke adresser for dem som måtte ønske å gi direkte, og mottar også alle bidrag, store og små, til saken. For 16 kr. får vi en god og innholdsrik pakke, uten tids-spilde og unødvendige omkostninger, så hvis mange gir et aldri så lite bidrag — og gir det fort — varer det ikke lenge før et menneske i nød kan bli litt hjulpet.

Litt senere på høsten kommer vi igjen med vårt julekortsalg. Endelig har vi fått trykt våre egne prisbelønnede katolske julekort, en vakker serie på 4 forskjellige kort med konvolutter. Ved siden av kommer vi til å selge alminnelige julekort, som i fjor.

Til slutt må vi benytte anledningen til å takke fabrikkene Leo Müller og frue, Fredriksstad, for den vakre gave — kr. 500 — til vårt utdanningsfond. Det var en stor og gledelig oppmuntring i vårt arbeid.

Styret.

Basaren til St. Olavs-laget ved St. Olavs menighet i Oslo åpnes først engang i november måned, og ikke 7. nov. som det feilaktig sto i kunngjøringen i forrige nr. av vårt blad. Nærmere om basaren i neste nr.

N. K. K. F. Oslo

Underholdningsaften

arrangeres

onsdag 29. okt. kl. 20 i foreningslokalet, Akersv. 5.
Kåseri av Elisabeth Sinding:
«Inntrykk fra Rom og den internasjonale kvinnekongress.»
Italiensk musikk ved Rolf Østbye.
Te og hjembakte kaker. Utlodning av italiensk keramikk.
Alle velkommen. Entré kr. 1.—
STYRET

BASAR

I november avholdes basar til inntekt for et høyst påkrevet varmeanlegg i kirken og prestegården med foreningslokalene i St. Olavs menighet.

Alles hjelp trenges.

Basargjenstandene mottas med takk i prestegården, Akersveien 5. St. Olavslagets styre.

Wilhelm Schwarzott

Klaverundervisning.

Bestumveien 46, Bestum.

Treffes i telefon 55 98 30.

T. S. Jacobsen Begravelsesbyrå

Ullevålsvn. 1

Telf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 55 85 50 - 69 43 72

Johan Olsen & Sønner

Murmester og entreprenørforretning

Kongensgt. 17, Oslo.

Etabl. 1896.

Telf. 42 50 85 - 42 52 23

Kunngjøringer (erind-
ringsliste) se side 2.

Grunnet plassmangel må referat fra Mariakongregasjonens (Oslo) møte utestå til neste nr.

Møblert

el. delv. møblert værelse ønskes av dame for vinteren, helst lenger.

Ekspedisjon anv.